

Tämä on rinnakkaistallenne.

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat *saattavat poiketa* alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Kokkonieniemi, Tarja; Hirvonen, Antti

Julkaisun nimi: Kosteikolla märkä maa tuottamaan

Julkaisuvuosi: 2020

Versio: Kustantajan versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Kokkonieniemi, T. & Hirvonen, A. (4.5.2020). Kosteikolla märkä maa tuottamaan. *Selänne*, 10(18), 16.

Haettu 4.5.2020 osoitteesta <https://www.selanne-lehti.fi/uutinen/594130>

Tarja Kokkonieniemi ja Antti Hirvonen: Kosteikolla märkä maa tuottamaan

Reisjärven Kangaskylällä sijaitseva kosteikko

Tarja Kokkonieniemi

Ma 4.5.2020 klo 11:14

[Selänne](#)

Ilmastomuutoksen vuoksi myös Suomessa ovat ääriolosuhteet lisääntyneet viime aikoina. Talvi- ja rankkasateet ja toisaalta pitkät kuivat jaksot tuovat haasteita maatalousyrittäjille. Haasteet vaikuttavat kasvukauteen, ravinnepäästöihin ja siihen, miten pellot kantavat maatalouskoneita. Sala- ja säätösalaajituksilla voidaan vaikuttaa peltojen vesitalouteen. Suojavyöhykkeiden lisäksi myös kosteikot voivat olla erittäin hyvä apukeino märkyydestä kärsivien peltojen hallintaan.

Useimmilla maatalousyrittäjillä on peltolohkoja, joiden yhteydessä esiintyy märkyyssongelmia. Tämän vuoksi peltoa ei pystytä viljelemään osittain tai kokonaan tai ei saada satoa kerättyä lainkaan. Tähän hyvänä ratkaisuna voi olla kosteikkojen perustaminen liiallisesta vedestä kärsiville peltolohkoille, jolloin osa pellostä tai koko pelto voidaan muuttaa kosteikoksi. Kosteikot lisäävät luontoarvoa sekä luonnon monimuotoisuutta ja näin voi syntyä monimuotoisia ekosysteemejä eläimille ja kasveille. Kosteikot ovat myös tehokkaita ravinteiden ja kiintoaineiden kerääjiä. Tarvittaessa kosteikot voivat toimia myös kasteluveden varastona, mutta silloin veden laatuvaatimukset kannattaa tarkistaa ensin Ruokavirastosta.

Oulun ammattikorkeakoulun (Oamk) agrologikoulutuksessa tehtiin opinnäytetyö rakennettujen kosteikkojen merkityksestä maatilayrittäjälle. Työn tilaajana toimi Pyhäjärven maaseutuhallinnon Reisjärven maaseututoimisto. Työssä on tietoa mm. kosteikon toiminnasta, rakentamisesta ja rahoituksesta sekä tehtiin haastattelututkimus kosteikon rakentajille. Tärkeimpänä asiana haastatteluissa nousi esiin, että kosteikon rakentaminen on ollut viljelijöiden mielestä kannattava investointi. Kosteikko on tuonut helpotusta ennen kaikkea maa-alueiden vesitalouteen. Märiltä alueilta tulvavesiä on saatu johdettua pois kosteikkoon. Tämä on edesauttanut sitä, että loppuosa peltolohkosta on saatu helpommin viljelykuntoon ja kuivavaraa on saatu kasvatettua. Näin on voitu keskittyä peltoalueen loppuosan järkevään lannoitukseen ja sadon tuottamiseen. Tämän muutoksen myötä ei ole tarvinnut enää ilmoittaa koko peltopinta-alaa luonnonhoitopelloksi tai kesannoksi. Tai pahimmassa tapauksessa jättää viljelemättä kokonaan. Opinnäytetyön tuloksena syntyi myös "Kosteikon pikaopas", josta löytyy tiivistetysti tärkeimmät kohdat ja muistettavat asiat, jotka liittyvät kosteikon rakentamiseen. Kosteikon pikaopas on saatavilla Reisjärven maaseututoimistolta.

Kosteikkojen perustaminen itsessään on mittava investointi, johon on mahdollista saada ulkopuolisen rahoitustukea. Maatalouden puolella eniten käytetty tuki on maatalousympäristön ei-tuotannollinen investointituki. Muita rahoituskanavia omarahoituksen lisäksi ovat esimerkiksi Suomen Metsäkeskuksen Kemera-luonnonhoitohankkeet, Leader- ja Makera-rahoitukset, ELY-keskuksen vesienhoito- ja ympäristötyövarat ja Suomen riistakeskuksen hankkeet.

Menneellä rahoituskaudella maatalouden ympäristökorvausjärjestelmän ei-tuotannolliseen investointiin varatut rahat käytettiin melko nopeasti loppuun ja uutta ei ole ollut enää haettavissa. EU:n ohjelmakausi on vaihtumassa ja toivottavaa on, että uudellakin rahoituskaudella ei-tuotannollinen investointituki on jälleen haettavissa ja mahdollisimman moni perustaisi kosteikon. Itse kosteikon hoitamiseen on mahdollista saada tukea kosteikon hoitosopimuksella.

Ennen tuottamaton maa on saanut kosteikon myötä uudenlaisen arvon. Tehokkaalla pitkäjänteisellä ympäristön hoidolla voidaan tehostaa tilan tuottavuutta ja samalla taloutta. Unohtamatta vesistön suojelua, johon kosteikot tuovat myös apua ja maatalousmaisemassa kosteikot toimivat arvokkaina vetovoimatekijöinä. Voidaan todeta, että tässä asiassa sekä viljelijät että ympäristö ovat hyödynsaajia

Tarja Kokkonieniemi ja Antti Hirvonen

Tarja Kokkonieniemi, Oulun ammattikorkeakoulun maaseutuelinkeinojen tutkinto-ohjelma, agrologi (amk). Kirjoitus perustuu opinnäytetyöhön "Rakennettujen kosteikkojen merkitys maatilayrittäjälle".

Ohjaavana opettajana toimi Oulun ammattikorkeakoulun maaseutuelinkeinojen lehtori Antti Hirvonen.

Kosteikko on

vesiperäinen alue

tehokas kiintoaineen ja ravinteiden pidättäjä

vesilintujen, rapujen ja kalojen elinympäristö

tuo vaihtelua maisemaan ja lisää luonnon moniulotteisuutta

koko vähintään 0,5 % yläpuolisen valuma-alueen pinta-alasta, joka voi olla metsä- tai peltomaata

Kosteikon voi perustaa

alueelle, jossa ei ole ollut aiemmin

alavalle alueelle

rehevälle alueelle

maa-alueille, joissa kuivatus ei ole kunnossa

metsään, pellolle, ojien ja jokien varsille

joutomaille

alueille, joille kuivunut kosteikko voidaan palauttaa